

# FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,  
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona  
Félévre ——— 4 „  
Negyedévre ——— 2 „  
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

**SZILASSY ZOLTÁN**

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

## Than Károly.

A magyar tudományos világot pótolhatatlan veszteség érte. Than Károly, a főrendiház tagja, a magyar kémia öreg professzora hirtelen elhunyt.

Than Károly csak pár héttel ezelőtt június elsején terjesztette be a budapesti tudományegyetem bölcsészeti kara elé nyugdíjaztatása iránti kérvényét. Megemlékeztek akkoriban erről az összes lapok és mind ahányan fájdalmas búcsút vettek az egyetemi professzortól, aki egy emberöltőn, 46 hosszú éven keresztül végezte az egyetemen áldásos munkásságát. Szüksége volt a nyugalomra, hiszen a sok munkában kifáradt teste beteg volt. Súlyos baj lepte meg a múlt évben: érzelmesesedés, ami miatt január havában félesztendő szabadságot kért és kapott.

Than Károly munkában és fáradhatatlan tevékenységben, sikerekben és elismerésben is gazdag pályára tekinthet vissza. A hódoló tisztelet, a hála és szeretet, mely hat évvel ezelőtt, negyven éves tanári jubileuma alkalmából a hazai és külföldi tudós világ, tanártársai, tanítványai és a magyar közönség részéről megnyilatkozott, foko-

zottabb mértékben vette őt körül mint most, elhunytakor.

Than Károly Ó-Becsén született 1834 december 20-án. A szabadságharcban való részvétele után, gyógy-



Than Károly.

szerészi pályára készült, majd a bécsi egyetemen orvosi tanulmányokat folytatott. Innen ösztöndíjjal Heidelbergába ment, onnan pedig párisi tanintézetekbe. 1850-ban a pesti egyetemen helyettes, 1862-ben rendes tanár lett. Több, a kémiába vágó tudományos könyvet írt. 1860 óta tagja volt a Természettudományi Társulatnak, valamint a Magyar Tudományos Akadémiának. A tudományegyetemen 1866-ban a bölcsészeti kar dékánja, 1875-ben egyetemi rektor volt. 1872-ben kir. tan. címet, 1873-ban III. oszt. vaskoronarendet kapott, 1890-ben pedig a „pro litteris et artibus” érdemmel tüntette ki a király. Tanárságának 25 éves jubileumakor 1000 forintos pályadíjalapít-

ványt tett. 1903-ban akadémiai nagyjutalomban részesült, 1904-ben a budapesti kir. orvos-egylet tiszteletbeli tagja lett.

**Jobb és megbízhatóbb magvakat**

nem is ajánlhatunk mint a minőket 33 év óta

**MAUTHNER ÖDÖN** cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében  
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.  
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.



nének megerősödni, levén számban kevesen, tartalom-ban még inkább kevesetérők. Szerbek, tótok, románok és németek pártegyesületéről beszélnek itt-amott.

Ugylátszik, hogy a politikai kánikula csöndjét a horvát események fogják megzavarni; a horvát bán nem valami népszerű a hatalmi polcon, pedig a jóakarát meg van benne, hogy a bonyolult horvát ügyeket igazságérzettel intézze.

### A magyar föld termései külföldön.

Sok egyéb között, amit Magyarország külföldre szállít, a főzelékféle és a gyümölcs is hozzájárul, hogy idegen nemzetek is hírt vegyenek rólunk s hogy mihozzánk meg idegen pénz jusson. Mindazáltal sokkal kisebb arányu kivitelünk van mind a két jövedelmező áruból, mint a mekkora lehetne, mivel a termelés csak kicsiny területre szorítkozik s az országnak túlnyomóan nagy részén vagy egyáltalán nem termel eladásra való gyümölcsöt a nép vagy pedig silányabb minőségűt, amely kivitelre nem alkalmas. A jólétnek gazdag forrásai maradnak emiatt föltáratlanok a népnek s a földművelési miniszternek az a törekvése, hogy a gazdasági egyesületek és iskolák útján gondos és nagyarányú gyümölcsstermelésre buzdítsa a népet, csak lassú tempóban tud céljához közeledni, mert a népnek sem a munkához nincsen elég kedve, sem a gondossághoz elég türelme. Pedig érdemes munka, amit a gyümölcsstermelő és veteményes gazda végez, mert jól fizet. Erről tesz tanuságot ez a nagykőrösi hiradás is:

Mintegy három hete, hogy az uborkát, Kőrösnek az egész világpiacra ismert forgalmi cikkét, mindenféle szállítják. A szokatlan és tartós szárazság ellenére egészen üde az uborka s bár megközelítően sincsen olyan termék, mint más, rendes időjárású esztendőben, a termelők szép áron adják el uborkájukat. A piacon már pitymallatkor élénk élet uralkodik.

Huszonöt pakolótelepen halmozzák föl házmagasságú rakásokba az uborkát, ahol délig 450—500 munkás, leginkább nők, olvassa, válogatja és rakja zsákokba az uborkát és varrja be egy-egy köteg kaparral. A zsák-halmazokat még a késő délutáni órákban is hordják a nagy fuvaroskocsik a vasúthoz. A helybeli kereskedők szállítják Budapestre, Bécsbe, Brünnebe, Prágába, Teplice-Schönauba és Bártfa vidékéről sok lengyel zsidó, továbbá lebergi, prágai és bécsi kereskedők hetek óta tartózkodnak Nagykovácsán és veszik közvetlenül a termelőktől és szállítják haza az uborkát. Naponkint tizenöt-husz vaggon a kivitel. Az árak változóak. Körte,

meggy, bab és barack is sok van. A barackból a legutóbbi heti vásáron volt mintegy százötven kocsi.

A nagykőrösi példa megmutatja, hogy ahol szorgalommal és hozzáértéssel dolgozik a nép, ott nem marad el a munka haszna sem. Jó lenne, ha ez a helyes törekvésü és anyagilag is vonzó példa, minél több követőt találna az országnak minden részén. Egész Európában alig van még föld, amely olyan zamatos és olyan szép gyümölcsöt teremne, mint a magyar föld. Ezért kedvelik úgy mindenfelé. És bár mindenki tudja ezt, mégis kevés vidéken vállalkoznak rendszeres gyümölcsstermelésre.

### A kivándorlás és munkáskérdés Bács-Bodrog megyében.

Bács-Bodrog vármegye közgazdasági előadója Rác György, a vármegye közigazgatási bizottságának ülésén tett részletes előterjesztésében érdekes képét nyújtja a vármegye közgazdasági helyzetének. A bácsmezei állapotokat ismertető részletek mellett különösen figyelmet érdemlők megfigyelései a munkásviszonyok és főként a kivándorlás kérdésében. A munkásviszonyok tekintetében örömmel konstatálja, hogy a vármegye területén a viszonyok *javultak*, melynek érdemét a munkaadó gazdákon kívül a mezőgazdasági munkásoknak is tulajdonítja.

Kifejti jelentésében, hogy a viszonyok javulásának okai között nagy szerepet játszik az a körülmény is, hogy a szocialista izgatás által világnak eresztett jel-szavak, remények és illúziók, mind tényleg csak illúziók maradtak s amelyekből sem az izgatók, sem az idők semmit sem váltottak és váltanak valóra. Ennek a tapasztalatnak kijózanító hatására mutat rá azzal, hogy a megyebeli munkásnép megalégedettségének előmozdítására ezt a kijózanító processzust előmozdítani ajánlja a gazdák figyelmébe. A munkásviszonyok kedvezőbbre fordultában elismeri a visszavándorlást is ok gyanánt, itt azonban rámutat arra is, hogy az örvendetes visszavándorlás jelenségével még *nem tartja megszüntnek a kivándorlást* és ezzel együtt nem tartja még rendezettnak magát a kivándorlás kérdését. „Ez a leányzó igazán nem halt meg — írja Rác György — hanem csak szunnyadozik. Nem vagyunk híjával ugyanis olyan leveleknek, melyekről nekem tudomásom van, s amelyek Amerikából azt a hírt hozzák, hogy az amerikai munkás és kereseti viszonyok ismét változás előtt állanak. A küszöbön lévő elnökválasztás égisze alatt viszaremélik az előző állapotokat s ennek a reménynek a hangoztatásával már szítják a kedvet és hangu-

**AJÁNLJUK** nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

**magyar fogatos szőlőpermetezőinket,**

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőművelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

**Magyar Mezőgazdák Szövetkezete**

**BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.**

latot, hogy munkásainkat Amerikába csábítsák. Azért tehát résen kell állanunk“.

Bács-Bodrog vármegye közgazdasági előadója tehát írásos bizonyítékok alapján már is látja a közeljövőben várható visszaesést e téren s még idejekorán emeli fel szavát, melyet nem is egészen a kormányhoz intéz — mert attól csak félmunkát remél — hanem a magyar gazdákhöz, kiket leghivatottabbaknak tart társadalmi téren a kivándorlás ellensúlyozására.

### Zeppelin léghajója.

Gróf Zeppelin nevét ismeri az egész világ. Nincs ember, aki ne tudná, hogy ez a Zeppelin az az ember, aki a kormányozható léghajót szeretné kitalálni, hogy lefőzze az összes nemzeteket s dicsőséges koszorút ragasszon a németek homlokára. A kormányozható léghajó körül folyó versengésben s az egyes nemzetek egymásközi tusakodásában Zeppelin ökle tört magának utat, hogy mihamarább valóra váltsa a nehéz feladatot. Tudvalévő dolog, hogy a franciák biztosra vették, hogy övék lesz az érdem, de a Patrie nevű léghajójuk szerencsétlenül járt s így vállalkozásuk csúfos kudarcot vallott. Általánosságban hiszik és remélik, hogy Zeppelin legújabb kísérletei meghozzák a fényes eredményt. Mert Zeppelin sokszor kísérletezett már, repült is, de kormányozni még nem tudott. Most szállt föl ismét a levegőbe újonnan megszerkesztett levegőbeli gépével, melynek motorhajtotta csavarjai s ércszárnyai úgy vannak megalkotva, hogy a legkétkedőbb szakemberek is számítanak a kormányozhatóság lehetőségére. Fridrikszfáfenben folynak le a kísérletezések s mint több németországi híradás jelzi, hetek fognak eltelni, míg a kedvező vagy kedvezőtlen eredményről be lehet számolni, mert az első felszállások alkalmával megsérült a gépezet s addig, míg a hibát ki nem igazítják, a döntő próbát nem lehet megtartani.

Mindannyiszor, valahányszor valami furfangos találmányt látunk, azt szoktuk mondani, hogy: „Mégis huncut a német.“ Mert köztudomású dolog, hogy a legtöbb találmány a németek nevéhez fűződik. A kormányozható léghajót is azok fogják majd föltalálni, s talán éppen Zeppelin lesz az a „huncut német“. Majd elvállik.

### Mi hír a külföldön?

#### *Az ujtörök felkelés.*

Szalónikiból folytonosan újabb hírek érkeznek az ujtörök felkelésre vonatkozólag. Az izgatottság folyton nő s attól tartanak, hogy a legközelebbi lázadás színhelye Szalóniki lesz. Monasztírban a statáriumot hirdette ki a kormány s az ottani garnizon összes tisztjeit Szalónikibe helyezte át. Anatóliában pedig mozgósít a katonai kormány. Harminckét redif-ezredet fognak rövidesen Ázsiából Macedoniába vezényelni. Az ujtörökök pártja most már nyíltan az árulók, a Vildiz kémei ellen fordul. Kavallán az ujtörökök egy rendőrtisztet, aki körülöttük felsőbb megbízás folytán kém-szolgálatot teljesített, agyonlőttek. A mohamedán lakosság nagy része az ujtörökökkel szimpatizál s ha kenyértörésre kerül a dolog, több mint bizonyos, hogy a felkelők pártjára fog állani. Osman basa, a második hadtest parancsnoka parancsot kapott, hogy menjen az ifju-törökök leküzdésére különvonaton azonnal Monasztírba. Osman basa a meggyilkolt Semszi basát helyettesíti.

A szalóniki 14. tüzérezred tábori lelkesét midőn a vasuthoz akart menni, hogy Konstantinápolyba utazzék,

a mostani mozgalomról való véleményének előterjesztése végett, életveszélyesen megsebesítették. A merénylő elmenekült. Valószínűleg ezen a merényleten alapulnak azok a teljesen valótlán hírek, amelyek szerint Hilmi basa ellen követte el merényletet. A konstantinápolyi követséghez érkezett monasztíri konzuli távirat jelenti, hogy mintegy 20 tiszt megszökött Monasztírból, hogy csatlakozzék a reznai szökevényekhez. Hír szerint memorandumot küldtek a válnak, melyben tanácsolják neki, hogy ne üldözzék őket, mert különben vérontás lesz.

#### *A szerb válság.*

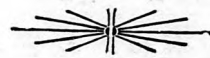
A régóta húzódó szerb kormányválság még mindig nem intéződött el. Már biztosra vették, hogy kinevezik a Velimirovics-kormányt. A megegyezés az egyes pártok között létre is jött, de annak aláírása előtt a tárgyalás váratlanul megszakadt. Az ellentéteket állítólag tervszerűen Pasics és társai idézték elő, hogy a megállapodás meghiusuljon, mert ha a koalíciós kormány valóban átvenné a kormányt, Pasics csoportja elvesztené teljes befolyását. Arról is beszélnek, hogy lemondásra bírják Péter királyt, de a hírek illetékes körökben nem adnak hitelt. A tárgyalások újabb megfeneklése következtében Velimirovics lemondott a kormányalakításra vonatkozó mandátumáról. Az ó-radikálisok nevében Pasics azt ajánlotta a királynak, hogy az új kormány megalakításával bízva meg az ellenzék. A király megbízta Sztojanovics Ljuba radikális pártvezért, aki a kormányalakításra vonatkozó megbízást azzal a megokolással utasította vissza, hogy az ellenzék az augusztus 14-én elkövetkezendő ex-lex állapot felelősségét nem vállalhatja magára.

#### *A perzsiai forradalom.*

Minap Teheránba érkeztek a sah pártjának ama vezérei, akiket a decemberi zavargások idején a parlament követelésére a sah súlyos börtönbüntetésre ítélt. A nép lelkesen fogadta a visszatérő száműzötteket és a sah nyaralóhelyére kísérte nagy diadalmenetben. Ott ünnepiesen fogadták és a sah megvendégelte őket. Délután a sah megengedte, hogy visszatérjenek családtagjaikhoz. A sah parancsára a teheráni tüzérség katonáinak kifizették évek óta hátralékos zsoldjaikat.

#### *Szláv értekezlet Prágában.*

A szláv értekezlet kedden délben nyitották meg az alstadti városháza nagy üléstermében. Képvisele vannak csehek, lengyelek, ó-ruthének, szlovének, horvátok, oroszok, szerbek és bolgárok. A polgármester üdvözlő beszéde után Kramars dr. cseh nyelven üdvözölte a megjelenteket és kifejtette, hogy a szláv népeknek tömörülniök kell, hogy együtt dolgozhassanak kulturális és gazdasági fejlődésükön, aminek az egyenlő jogok alapján kell történnie. Megemlékezik főleg azokról, akik szívesen jelentek volna meg, de ezt nem tehették. Ezek a poseni lengyel testvérek és a magyarországi tótok és szerbek, akiket az egész szláv benső együttérzéséről biztosít. Üdvözlését az összes szláv nyelveken ismétli és cseh nyelven azzal fejezi be beszédét, hogy a szlávok nem akarnak trónokat dönteni és államokat megsemmisíteni, csak közösen akarnak dolgozni és e közös munkát szükségessé teszi az a közös veszély, mely az összes szláv népeket fenyegeti. Az oroszok nevében Kraszovszki gróf és Maklakov szóltak.



## • SZÖVETKEZETI ÉLET •

### A somogyi eredmények.

Ha az ország egyes vidékeit a szövetkezeti haladás szerint kellene felsorolni, az elsőjét jóformán a somogyiaknak kellene nyújtani. Az a hálózat, amelyet Somogy megyében a hitelszövetkezetek alkotnak, már oly sűrű, hogy alig van a megyében falu, amely működési körében nem volna.

A Balatontól délre elterülő szövetkezeti országnak a képét látjuk ismét abban a jelentésben, amelyet a somogyi hitelszövetkezetek szövetsége adott ki s melyben beszámol hitelszövetkezetek fejlődéséről.

Örömmel látjuk, hogy a haladás, amelyet a múlt évben megállapítottunk, folyton gyarapodóban van a szövetkezetek terén. Ma már nem kevesebb mint 117 hitelszövetkezet működik a megye területén, amelyekben a somogyi népnek zöme szövetkezett. A hitelszövetkezet tagjainak a száma 24 ezere rug, ami a múlt évvel szemben ezernyi gyarapodást jelent. Nyolc év alatt 15 ezerrel szaporodott azoknak a száma, akik a szövetkezetek kötelékébe léptek.

A 24 ezer szövetkezeti tag kerekében 53 ezer üzletrészszel rendelkezik 2 millió 650 ezer korona értékben. A múlt évben kerek százezer koronával volt az összes üzletrészek értéke kevesebb. Még feltűnőbb a takarékbetétek összegének a rohamos emelkedése, ami arra vall, hogy most már a legteljesebb bizalommal viseltetik a falusi nép a hitelszövetkezetek iránt s szívesen helyezi el a megtakarított tőkét azokban. Nyolc éve a szövetkezetek összes betéte 253 ezer korona, a megelőző évben — 1906-ban — 2 millió 814 ezer, míg a legutóbbi kimutatás már majd egy millióval többet, 3 millió 500 ezer koronát tüntet föl. A takarékalapok összege nyolc év előtti 18 ezerről 203 ezerre szökött föl.

Ebben a szemmel látható emelkedésben az a legmegnyugtatóbb, hogy a szövetkezetek anyagi erősödésével a szövetkezeti szellem is erősödik Somogyban. A központ kaposvári képviselősege ugyanis azzal számol be vizsgálatainak eredményéről, hogy a hitelszövetkezetek követeléseinek a biztonsága aggodalomra nem ad okot s a szövetkezetek nagyobb részénél a vezetés pontosságát, a tagok részéről az alapszabályszerű kötelezettségeknek kifogástalan teljesítését állapította meg.

De különösen a takarékbetétek gyarapodása arra vall, hogy szövetkezetek jó uton haladnak, fejlesztik a népben a takarékosági hajlamot s oktatják a pénzzel való helyes gazdálkodásra.

Hogy e téren mennyire javultak a viszonyok Somogy

ban, legvilágosabban mutatja az a körülmény, hogy a szövetkezetek az új kölcsönkérelmeket a központ fokozottabb támogatása nélkül kielégíthették, az összes személyi hitelből 5 millió koronát egészen 69%-át saját erejükből folyósíthatták s emellett központi hiteltartozásukat a megelőző évhez képes 20 ezer koronával apasztották és a központnál 225 ezer koronát betétként helyeztek el.

A szövetkezetek izmosodása és a szövetkezés altruistikus hatása csak a múlt évben volt igazán érezhető — a pénzdrágaság idején. — Rendkívül érdekes az a kimutatás, amelyet a kaposvári képviselőség a szövetkezetek által a pénzdrágaság idején szedett kamatlábakról közöl. E szerint 1907 év végén, midőn a központ 7% mellett folyósította a kölcsönöket, 42 falusi hitelszövetkezet a súlyos pénzviszonyok között is képes volt a szükséges kölcsönökkel olcsóbban illetve ugyanolyan kamattal ellátni tagjait, mint amilyen kamattal a központ folyósíthatta a pénzt s ami még szembetűnőbb, a pénzdrágaság idején a nagyobb pénzintézetek kamata magasabb volt a hitelszövetkezetek által szedett kamattal.

Kétségtelen jele ez annak, hogy a szövetkezetek nem tévesztve irányt, megvédik a falusi népet nemcsak minden hiteluzsora, de a pénzpiac esetleges romboló hatásától is.

Az egyes szövetkezetek közül a csokonyai hitelszövetkezetet kell kiemelnünk, amely 172 ezer koronával, a kéthelyi, amely 165 ezer és a vízvárít, amely 114 ezer korona takarékbetéttel rendelkezik.

De tekintve a hálózat sűrűségét, a többi szövetkezetek is — alig egy-kettő kivételével — a legbiztosabb jelenségeket árulják el, ami megnyugtató arra, hogy Somogyban nemcsak átmeneti, hanem állandó lesz az az örvedetes emelkedés, amelyben a szövetkezeti mozgalmak révén a somogyi népnek része van. Ha ez a nép, amely már ma is érzi a szövetkezetek áldásait, egyszer a falusi jólét legmagasabb fokára jut, azt bizonyára a szövetkezeti eszmének, a szövetkezeti szellem diadalának köszönheti.

### Gazdaköri alakuló közgyűlés Temeskutason.

Hazánk általánosan, a külföldön is ösmert bortermelő vidékén Temeskutason, az ottani kisgazdák a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület közreműködésével gazdaköri alakuló közgyűlést tartottak az új község-háza tanácstermében. A gazdakör szervezésére a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület részéről Bászeli Elek másodtitkár lett kiküldve, aki az ülés megnyitása előtt lendületes németnyelvű — a lakosság kizárólag német anyanyelvű — beszédben a társulás fontosságát fejtegette. A gazdakör ötvenkét taggal és évi egy korona tagdíj fizetésének kötelezettsége mellett alakult meg. Elnöknek Heszler Emil községi jegyző, a választmányba tíz tag, a számvizsgáló bizottságba három tag lett az egybegyűlt kisgazdák közül megválasztva.



## Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON.

**Értékesít** húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMŰ ÉLELMICZIKKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. • Égetett szeszesitalok értékesítése.

**A Magyar Országos Méhészeti Egyesület  
vezérképviselői.**

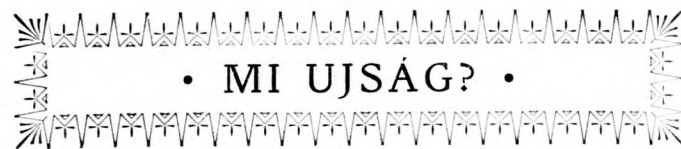
**A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. • • • Mindennemű értékesítési ügyben díjtanul nyújt felvilágosítást.**



**Tejgazdasági kezelők tanfolyama.** A sárvári tejgazdasági iskolában szeptember 14-én tejgazdasági kezelőket képező tanítást rendeznek. A tanfolyam célja a vaj- és sajtmestereket és munkafelügyelőket mind elméleti, mind pedig gyakorlati szempontból tovább képezni, hogy belterjes tejgazdaságok minden tenni-valóját elláthassák. A tanfolyamra azokat veszik föl, aki 18. évüket betöltötték és írni olvasni tudnak. A folyamodást a miniszterhez kell címezni és a tejgazdasági iskola igazgatóságához július 20-ig lehet benyújtani. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter az iskola növendékeinek húsz darab háromszázhatvan koronás ösztöndíjat adott.

**Kenderáztató központi szövetkezetek.** Darányi miniszter rendeletére Arad, Bihar, Szabolcs, Temes és Zemplén megyékben azon a vidékeken, ahol a kendertermelés a talaj és egyéb viszonyok következtében különösen indokolt, széleskörű akció indult meg mesterséges kenderáztató központok létesítésére, a kendertermelés nagyobbarányú fölkarolására. A miniszter felhívására a négy vármegye érdekeltjei tanácskozásokat tartottak s ezeknek eredménye, hogy Aradmegyében 13, Biharban 21, Szabolcsban 9, Temesben 14, Zemplénben 12 hely jelöltetett ki, ahol a kendertermelő vidék részére mesterséges kenderáztatók létesülnek.

**A szociális munka Oroszországban.** Az orosz birodalmi дума eddig csaknem kizárólag katonai kérdésekkel foglalkozott, most azonban a kormány fontos szociális javaslatok előterjesztését tervezi. Az orosz kormány ezzel kettős célt követ. Egyrészt a nyugat-európai szociális politikát akarja meghonosítani Oroszországban is, másrészt pedig azt reméli, hogy ezzel maga-magát és a birodalmi dumát is népszerűbbé fogja tenni Oroszországban. Magában a dumában a szociális irányú tervek megvalósítása nem fog nehézségbe ütközni, mert a képviselők túlnyomó többsége szívesen fog segédkezet nyújtani, hogy Oroszország elmaradása a szociális politika terén minél előbb pótolható legyen. A viszonyok megjavulása és a munkásság megnyugvása is alkalmassá teszik az időt a kormány terveinek keresztülvételére. A kormány mindenekelőtt a munkásbiztosítás kérdését akarja megoldani. E célból betegsegítő pénztárakat akar szervezni, amelynek költségeit kétötöd részben a munkaadók és háromötöd részben a munkások fedezik a bérösszeg 1—3 százalékos levonásával. Azután gondoskodni akar a kormány a munkások rokkantság esetére való biztosításáról is kormányzói biztosi intézetek szervezésével, amelyeknek élén az egyes kormányzók állanak. Mind e fontos szociális reformok megvalósítása már a legközelebbi jövőben várható.



## • MI UJSÁG? •

### *A Tiszánál.*

*Valahányszor a Tiszát meglátom:  
Eszembe jut ezer édes álmom,  
Amiket a partján szövögettem  
Valaha a révi füzesekben.*

*Akkor voltam beteg a szívemmel,  
Az első, nagy, lányos szerelmemmel,  
Melytől ma is, mikor már csak emlék:  
Atfut rajtam egy édes melegség.*

*Óh szerelem legelső hajtása,  
Mennyszágnak hozzánk hajolása:  
Te magadért — való légy, vagy álmom, —  
Érdemes volt élnünk e világon!*

— Szabolcska Mihály.

**Hírek a királyról.** A király még a nyár folyamán valószínűleg találkozni fog Klesheimben lakó öcscsével, Lajos Viktor főherceggel. A találkozás ideje és helye még nincs meghatározva, de valószínűnek tartják, hogy Ischlben fognak találkozni. Úgy hírlik, hogy a főherceg augusztus 18-án meg fog jelenni a király nyári tartózkodási helyén, hogy személyesen üdvözlje a születésnapja alkalmából. Érdekes ez a hír annyiban, mert Lajos Viktor főherceg tudvalevőleg már öt esztendeje teljesen visszavonultan él klesheimi magánában. — Bukarestből jelentik, hogy királyunk kétezer frankot adományozott a vakok intézetének, amelyet Carmen Sylva királyné alapított. — A király Paar gróf főhadsegéd kíséretében kedden délután három óra 45 perckor udvari különvonaton a cumberlandi hercegi család és a württembergi hercegi pár látogatására Gmundenbe utazott, ahova délután félöt órakor érkezett. Az uralkodót a közönség lelkesen üdvözlötte. A város zászlódíszit öltött. A felség látogatást tett a cumberlandi, valamint a württembergi hercegi pároknál és este félhét órakor visszautazott Ischlbe, ahová hat óra ötvenhét perckor érkezett vissza.

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LOSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK, RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK STB. STB.



Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.



**A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest  
V., VÁCZI-KÖRUT 32.**

**Iskolatársak találkozása 45 év múltán.** A pécsi főgimnáziumban 1863. év júliusában érettségi vizsgát tevő tanulótársak jöttek össze negyvenöt év múltán Dunaföldváron Biró Imre ottani prépost-plébános és iskolatárs házában július 6., 7., 8. napján. A harminckilenc érettségiző iskolatárs közül meghalt husz, életben van elszórtan 19, ezekből összejött a nevezett vendéglátó házigazdán kívül 9. Driesz Lajos ügyvéd, nagybirtokos Pécsváradról. Fölker Mátyás esperes-plébános Értényből, Hajba Mihály plébános Zalaszentőrtől, Jeszenszky Ferenc országgyűlési képviselő Bükkösdről, Joó János esperes-plébános és az Almádi-fürdő igazgatója Vörösberényből, Knecht Ferenc esperes-plébános Szentdienesről, Kustár Lajos ny. esperes-plébános Bajáról és Vértesi Károly ügyvéd, író Zomborból. Hozzájuk csatlakoztak az egy évvel alább járók: Frantich Ágoston székesegyházi kanonok Pécsről és Oncai Béla esperes-plébános Németkéről. Biró Imre prépost infulus gyászmisét mondott az elhalt társakért, hét ferencendi szerzetes és három világi pap segédkezett neki az oltárnál. Megható jelenet volt, mikor Biró a tumbát körüljárta s megemlékezett azokról a társakról, akik per fragilitatem carnis az életből elköltöztek. A templomajtóban összegyűlt szegények dus kiosztásban részesültek. Az iskolatársak az emeletes és tágas plébániai épületben mind elférve, szállásra mindig együtt maradtak. A délelőtti órákban Rátkay László országgyűlési képviselő és a „Felhő Klári” című színmű szerzője kalauzolása mellett megnézték Vak-Bottyán csonka tornyát s az az alatt lévő régi tőmlőcöket.

**Csak magyarul!** A temesvári törvényszék, mint elsőbíró, végzésileg elrendelte, hogy a t...i szerb földmivelők szövetkezetének cégjegyzésébe a szövetkezet cégszövege is bevezetessék, még pedig cyrill betűkkel, továbbá, hogy a szövetkezet igazgatósági tagjainak keresztnévei a magyar helyesírásnak megfelelően megjelöltesse és a szerb keresztnévei csak zárjelbe véve tüntetessenek ki. A törvényszéknek, mint kereskedelmi bíróságnak ezen végzése ellen a kereskedelmi cégjegyzések kihirdetésére felügyelő miniszteri biztos felhívására a temesvári kir. ítélőtábla az elsőbírósnak végzését neheztelt részeiben megváltoztatta s a cégszöveg cyrill betűkkel írt szövegét a cégjegyzékből töröltetni rendelte, mert cégbejegyzéseknél cyrill betűkkel való írásmód nem használható, idegen keresztnévek pedig csak a megfelelő magyar keresztnév mellett zárjelben jegyezhetők be.

**A szegedi nők a királynak.** Ismeretes, hogy megboldogult Erzsébet királyné mennyire szerette Szeged városát és annak közönségét. Több ízben járt lenni Szegeden és mindig szívesen időzött különösen a város előkelő hölgyeinek társaságában, akik rajongó szeretettel csüngtek a nemesszívű királyasszonyon. Azóta, hogy a gyilkos tör átjárta szívét, kegyelettel áldoznak emlékezetének és halálának minden évfordulóján ott pompáznak a szegedi hölgyek virágai koporsóján, a bécsi kapucinusok templomában. Az ő fáradhatatlan búzgóságuknak az eredménye, hogy Szeged város emelte a legdíszesebb és legdrágább szobrot Erzsébet királynénak, hogy látható alakja is ott legyen mindig közöttük. A szobor Ligeti Miklósnak kitűnően sikerült művészi alkotása, aki a királyasszony szerencsétlen véget ért fiának, Rudolf trónörökösnek a szobrát is mintázta, amelyet az ősszel lepleznek le a fővárosban. A hölgyek, hogy a királyné iránti szeretetüket és kegyeletüket a király előtt is bemutassák, elhatározták, hogy megajándékozzák a sikerült szobor kisebbített másával. A szobrot Ligeti Miklóssal, az alkotó művészszel kisebbítették és azt ugyancsak hófehér márványba faragtatták.

A márványba faragott szobor Olaszországból már megérkezett Budapestre.

**A fiumei új gimnázium.** A közoktatási minisztérium már régebben elhatározta, hogy Fiumében a régi gimnázium helyett a pedagógia elvei szerint berendezett főgimnáziumot építtet. Az új gimnázium ügyében az állam és a város között többször voltak tárgyalások, a melyek most eredményre vezettek. A megállapodás szerint az állam átadja a régi gimnázium épületét és telkét Fiume városának, a mely viszont átengedi az államnak az új iskola céljaira a dohánygyár háta mögött levő telket és később meghatározandó összeget fizet. A minisztérium megbizta már Lechner Ödön budapesti műépítést, hogy 500.000 koronás költségvetéssel készítse el az új gimnázium terveit.

**A boszniai okkupáció évfordulóján.** Gyurik Mihály főlkéri mindazokat, akik 1878-ban a 38-ik gyalogezredben szolgáltak és a boszniai okkupációban résztvettek, hogy a szeptember 3-án Kecskeméten a harminc éves találkozó jelenjenek meg s részvételükről értesítsék Szegedy György tanácsost (Kecskemét).

**Az amerikai magyar reformátusok.** Newyorkból írják: Az Amerikában szervezett magyar református egyházak egy egyházmegyébe csoportosítva, a magyarországi református egyház főnhatósága alatt állanak s ügyeiket Bánffy Dezső báró és Kun Bertalan püspök, konventi elnökön kívül egy öttagú külmissziói bizottság vezeti, amelynek tagjai: Tisza István gróf, Antal Gábor püspök, Nagy Dezső dr. országos képviselő, Dégenfeld József gróf és Dókus Ernő. Az amerikai egyházmegye, amelynek ezidőszert tizenkilenc egyháza van, június 17-én és 18-án tartotta az évi gyűlését Newyorkban, tizenöt lelkész és ugyanannyi világi kiküldött jelenlétében. Kuthy Zoltán esperes jelentése szerint 19 egyháznak 1907-ben 39,486 dollár bevétele és 33,903 dollár kiadása volt. A múlt évi keresztelések száma 573, az esketéseké 359, a temetéseké 138, a konfirmáltaké 46, a református vallásra áttértéké 4. A gyűlés elfogadta és kihirdette azt a szabályrendeletet, amelyet az április 24-iki konventi gyűlés Budapesten alkotott és elfogadott az amerikai Egyesült-Államokban levő magyar református hívek és egyházközségek gondozása tárgyában. Az 1908., 1909. és 1910. évekre megválasztották esperesnek Kuthy Zoltán newyorki lelkészt, egyházmegyei jegyzőnek Bereczky László phoenixvillei lelkészt, pénztárosnak Komjáthy Ernő bridgeporti lelkészt. Ez az egyházmegye nemcsak vallási célokat szolgál, hanem a magyarság szempontjából is igen nagyfontosságú missziót teljesít, mert a hit erejével összeszedi és összetartja a magyar nemzetnek Amerikába vándorolt tagjait.

**Andrássy a tótok ellen.** Árvamegye törvényhatóságának tót többsége a tavaszi közgyűlésen elhatározta, hogy a megye hivatalos lapja ezentúl tót szöveggel is kiadassék. Ezt a határozatot, melyet a magyar kisebbség föllebbezett, a belügyminiszter megsemmisítette, amiről most értesítette a vármegye közönségét.

**A hajduböszörményi tifusz.** Hajduböszörményben a tifuszjárvány miatt annak idején zárlat alá helyezett cigányokat most a zárlat alól felszabadították. 196 cigányt 16 napon át a város látott el minden szükséglettel és a tüzelőfán kívül a városnak napi 120 koronájába került. A cigányokat még mindig megfigyelik. A hadházi cigányokkal nem szabad érintkezniök és azok nem jöhetnek Böszörménybe, mert a tifuszt a hadházi cigányok hurcolták be. Két kórházi ápoló a cigányoktól megkapta a tifuszt, de felgyógyultak.

**Öngyilkosság a nyugati pályaudvaron.** Borzalmas és titokzatos öngyilkosság történt szerdán a nyugoti

pályaudvaron. Délután öt órakor egy ötven évesnek látszó, elegáns öltözékű ember idegesen futkosott a Perronon, ahol a Párkányánáról érkező vonat utasait várták néhányan. Amikor a vonat berobogott a pályaudvarra, az izgatott ember a sín pár végén levő vasbak és a vonat ütközője közé dugta a fejét, amelyet a vonat teljesen összelapított és széttronsolt. Az öngyilkos ember, hogy a személyazonosságát megállapítani ne tudják, kivágta az ingéből és a ruházatából a monogramokat és a készítőcégek címét. Az orrcsüptőjén Klein N., nagyenyedi órás és ékszerész címe olvasható. A rendőrség az öngyilkos férfi holtestét beszállította a törvényszéki orvostani intézetbe és nyomozást indított a személyazonosságának a megállapítása iránt.

**Katonák gazdasági kiképzése.** Darányi földművelésügyi miniszter leiratot intézett több gazdasági egyesülethez, amelyben fölkeri, hogy a katonaság mezőgazdasági oktatása ügyében tegyenek javaslatot. A sopronmegyei gazdasági egyesület a honvédelegénység részére tíz sorozatos gazdasági előadás rendezését tartja szükségesnek. Ezek az előadások június 4-én már megkezdődtek és augusztus 13-án fejeződtek be. Az előadásokat Balkay Adolf jószágigazgató, Conrád Lajos gazdasági felügyelő, Kovárics Károly állatorvos, Wachtl Frigyes tanító, Kubinyi Mihály gazdasági szaktanár és Éber Ernő dr. egyesületi titkár tartja. Az egyesület javaslata szerint a 48. és 76. gyalogezred, a 9. számú huszárezred és a 13. számú tüzérezred legénysége részére 1909 január és februárban 40 ilyen gyakorlati gazdasági előadás lesz, felölelve a gyümölcsfatermelés, szőlőművelés, tejgazdaság, állattartás köréből való és a kisgazdák fiait által a gyakorlatban értékesíthető gazdasági ismereteket. Darányi miniszter a derék vállalkozást megfélelő államsegítségben részesíti.

**Gyilkosság.** A hétfőre virradó éjjel Máramarosban két gyilkosságot követtek el. Rahun Alusek gazdaember agyonszúrta feleségét, mert ez a korcsmába ment és ott veszekedni kezdett vele. — Husztkoz községben Hricák János napszámos nyílt utcán szóváltás közben mellbelőtte Berkovits Mózes földbirtokost, kitől egy kifizetetlen napszámját követelte és mivel ez mindjárt nem akarta neki kifizetni, agyonlőtte. Mindkét gyilkost elfogták.

**Az elcsereált halott.** A nagyváradai kórház hivatalában minap jelentették, hogy a 32-ik számú beteg, özvegy Hegedüs Józsefné, született Blaha Erzsébet meghalt. Következtek a szokásos intézkedések. Előbb a kórházban könyvbe jegyezték a halálozást, azután értesítették róla az anyakönyvi hivatalt és végül tudatták a gyászestet a megboldogult hozzátartozóival. A szőlőhegyen lakó rokonok bejöttek a városba és gondoskodtak a végtisztességről. Csak mikor minden idevonatkozó munkát elvégeztek, határozták el magukat a halott megtekintésére. Amikor a tetemről lekerült a fekete lepel, a rokonok csndálkoztak.

— Hiszen ez nem Hegedüs né! — mondogatták.

— Hát akkor kicsoda?

— Honnét tudjuk mi azt? Ez az urak dolga.

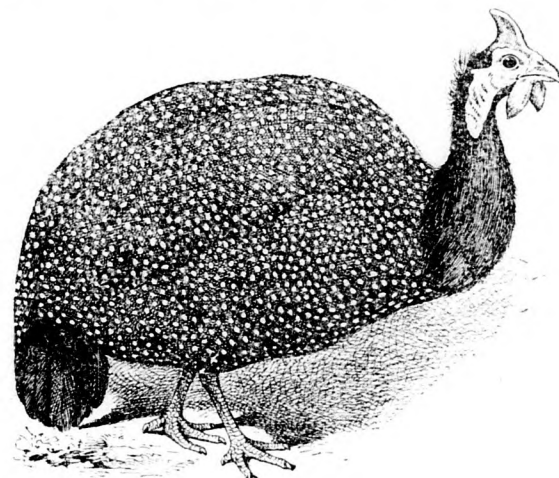
Erre elkezdődött a vizsgálat. Kiderült, hogy özvegy Hegedüs Józsefné nyugodtan alszik a hetes számú szobában és Páll Józsefné halt meg, akit nemrégiben hoztak be súlyos betegen Margittáról. De a Hegedüs né rokonai még mindig búsulnak és azon töprengenek, hogy ugyan kicsoda fogja megtéríteni a hiába megrendelt temetkezési holmik költségeit. Majd megfizeti a nagy harang. A halottnak vélt asszony pedig soká fog élni, ha igaz az a szállóige, hogy hosszú kort ér meg az, akinek a halála hírért költik.



## GAZDASÁGI DOLGOK

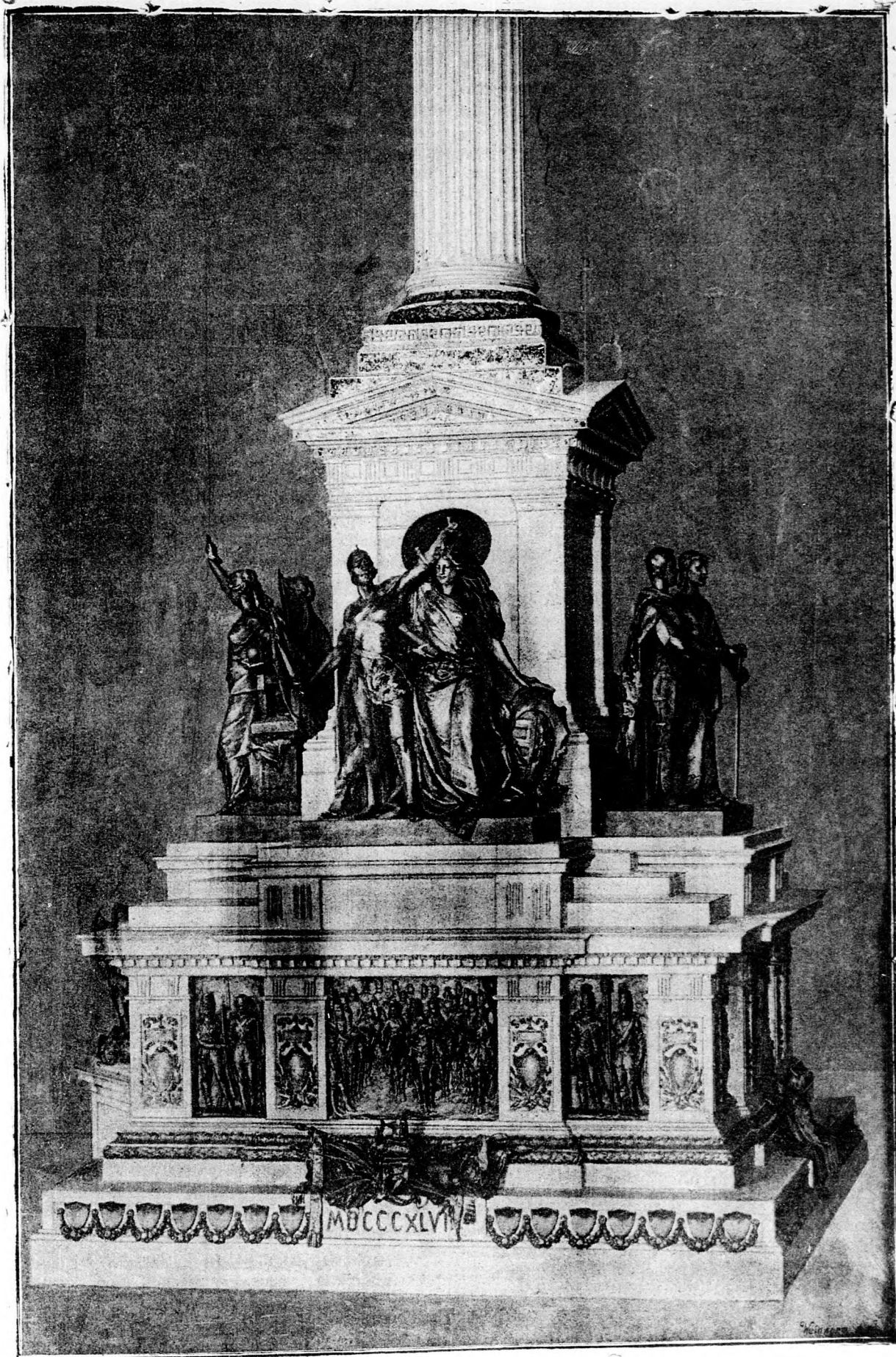
### A gyöngytyúk.

A gyöngytyúktenyésztés egyéb baromfifajtáink tenyésztéséhez viszonyítva, aránylag csekély, ami azon általánosan elterjedt nézetnek tulajdonítható, hogy tenyésztése nem haszonhajtó, továbbá azon ténynek, hogy a gyöngytyúk a többi baromfival mindig hadilábon áll és végre, hogy keltezéshez és csibeneveléshez nem használható. Habár az utolsó két állítás nem vonható kétségbe, mégis a jövedelmezőségre vonatkozó nézet téves. Helyes tenyészirány mellett a gyöngytyúktenyésztés ugyanolyan, esetleg még hasznothozóbb, mint bármely más baromfifajta tenyésztése, mivel az állatok nevelése sokkal kevesebb költségbe kerül. A szabadban való tenyésztésnek egyik hátránya a gyöngytyúkok elköszálása; ott tehát, ahol



Gyöngytyúk.

nem bekerített udvarban, hanem szabad kifutókban tenyésztetnek, ennek elejét vehetjük azzal, hogy a csibéknek szárnyaik legszélső tagját levágjuk. Az állatkinzás lehető csökkentése végett legcélszerűbb ezt a műtétet állatorvossal végeztetni. Egy másik alkalmas módja az elköszálás megakadályozásának a tojásoknak kikeltetése alacsony testállású házi tyúkokkal és ezekre bizzuk azután a gyöngytyúkcсібéknek a vezetését is. Az ily nevelőanyák által fölnevelt csibék nem igen mutatnak hajlandóságot az elköszáláshoz és csakhamar megszokják otthonuk háztájékát. Alacsony testállású tyúkok azért alkalmasabbak, mivel a gyöngytyúkcсібék nagyon kényesek, fázékonyak és az alacsony kotló teste alatt több védelmet találnak, mint egy magas lábszárú tyúk teste alatt. A házi tyúkok bármelyike csak úgy gondozza a gyöngytyúkcсібéket, mint a saját csibéit. A gyöngytyúk már kora tavasszal kezdi a tojásrakást és szünet nélkül folytatja ezt a nyár elejéig, néha őszig is. Körülbelül 100 tojást rak le, sőt egy francia nemzetgazdász szerint évenként 150—160 tojást tojik. A tojások igen jóízűek, világos vagy sötétbarnás színűek és átlagban 45 gramm súlyúak. A tyúkok rendszeren bevezetett első életévük után kezdenek tojni. Öt, néha hat éves korukig szorgalmas tojóknak bizonyulnak, azután tojókéességük csökken, miért is ajánlatos az öregebb tyúkokat kiselejtezni. Husuk jóízű, a csirkéké finom, zamatos, hasonló a fogoly husához. A teljesen kifejlődött gyöngytyúk súlya 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—3 kg. Minthogy a



A szabadság-szobor első terve.

gyöngytyúk előszeretettel rejtekhelyre rakja tojásait, a tenyésztésnél ezt tekintetbe kell venni. Ha szabad kifutók, rétek, legelők állnak rendelkezésre, csakhamar meglehet győződni arról, hogy a tojáslerakásnál mily ügyességgel fürkészik ki az ilyen helyeket; a tenyésztő feladata azután ezeket a helyeket a tojásösszeszedés alkalmával felkutatni.

Mint már a bekezdésnél említettem, keltetéshez a gyöngytyúk nem alkalmas, legalább zárt helyen tartottak ehhez semmi hajlandóságot nem mutatnak. Keltetés tekintetében nem is támaszthatunk olyan igényeket, mint házi tyúkjainknál, de legkevésbé kotlanak ellenőrzés vagy felügyelet mellett. Hogyha esetleg egyszer-mászor mégis megteszik, úgy ebben nincs sok köszönet, mivel keltetés közben rendszeren elhagyják a tojásokat. De indokolt a gyöngytyúktojásoknak házi tyúkokkal való keltetése azon okból is, mert a gyöngytyúk rendszerint csak augusztusban esik fészeknek.

A keltetési idő 27—28 napig tart. Minthogy a csibék az idő behatásai iránt rendkívül kényesek, azokat egy száraz fahamu és homokkal felöntött zárt helyen kell tartani. Első eleségük keményre főtt reszelt tojásból áll, amit apróra vagdalt vöröshagymával vagy más illatos fűvekkel, hangyatojással vagy lisztkekaccal keverünk. Legelőre vagy kertbe csak akkor lehet kiengedni, mikor szárnytollaik már teljesen kinőttek, egyáltalán mindaddig, míg allebenyeik nem kezdenek pirosodni, az időváltozások ellen lehetőleg óvni kell őket.

A gyöngytyúk-csirkék aránylag gyorsan emésztenek, begyük azonban csak kevés eleség felvételére van berendezve s ennél fogva többször napjában kell őket etetni. Mihelyt fejbúbjuk és lebenyük teljesen kifejlődtek és szinesedtek, az időváltozás veszélyeinek már nincsenek kitéve és bátran lehet legelőre bocsátani, ahol maguk keresik eleségüket.

Dacára a szabadság iránti hajlamuknak, este mégis visszatérnek megszokott éjjeli szállásukra. Megjegyzendő, hogy a kellő vastagságú ülőrudakat meglehetősen magasan kell alkalmazni. Minél tágabb tért engedünk szabadság iránti hajlamuknak, annál jobban kifejlődik ez náluk s megtörténhetik, hogy egyik este hiába várjuk vissza gyöngytyúkjainkat.

A gyöngytyúk hazája Nyugat-Afrika, de leginkább Senegambia és Felső-Guinea környéke.

A meghonosított gyöngytyúkoknak több mint tíz válfajtája ismeretes. Ezek közül legelterjedtebb az ezüstszürke, amely világosabb és sötétebb színárnyalatokban fordul elő, továbbá a fehér és a bronzszínű.

M. K.

## VEGYESEK.

### Mangalica sertés keresztezése yorkshireivel.

A mangalica-yorkshirei keresztezéssel több helyen tétetett már kísérlet az országban, elég kedvező eredménnyel. A félvér mangalica-yorkshirei sertések több húst termelnek, mint a mangalica és több zsírt, mint a yorkshirei; szaporaságuk a mangalicával szemben fokozódik, fejlődésük is gyorsabbá lesz s nagyobb ellentállóképességet mutatnak, mint a yorkshireiek. Ha tehát az a cél, hogy egy húsosabb jelleget létesítsünk a mangalicánál, amely azonban jó zsírtermelő is maradjon, akkor ez a keresztezés helyénvaló, ha t. i. a talaji, égalji és gazdasági viszonyok kedvezők ezen, a mangalicánál finomabb sertés részére. Egészen külterjes gazdasági viszonyok között, ahol a sertés jóformán csak legelőre van utalva, ahol zárt istálló hiányában a tél zord hidege ellen semmi védelmet sem tudunk a sertésnek nyuj-

tani, ott jobb, ha megmaradunk az eredeti mangalicánál. Erdélyben az ú. n. báznai sertés jött létre mangalica és angol vér keresztezéséből olyan módon, hogy előbb berkshireivel kereszteztetett az ottani mangalica, majd pedig ezen keresztezési termékek yorkshireivel javítottak. Ezen tájfajta még külterjesebb viszonyok között is nagyon jól bevált, folyton terjedőben van s ma már több vármegyének képezi jóformán kizárólagos sertésanyagát. Ez a példa is bizonyítja tehát, hogy a keresztezési termék tenyésztésével érdemes foglalkozni ott, ahol életfeltételei megadatnak.

—csy.

**Zöld cirok mérges volta.** A zöld cirok néha mérges természetű. Ugyanis Pense szerint aszályos időben, midőn a növekedés megszűnik, sok kálisálétrom halmozódik föl a czirok szárában, mely azonban esős idő beálltával, illetőleg a növekedés újbóli megindulásával eltűnik. Szerinte tehát csak az aszályos időben kaszált cirok mérges. Ellenben mások dhurrint mutattak ki a fiatal czirokban, mely a gyomorban kéksavvá változik át. Tudományos vizsgálatok szerint azonban csak az igen fiatal cirokban annyi a dhurrin, hogy mérgezőleg hathat, míg ellenben a növény fejlődésével mindinkább megfog s végre eltűnik ez az anyag. Eszerint tehát csak a túlkorán kaszált cirok gyanús, míg ellenben a kellő fejlettségűt bátran etethetjük. Ezeket a megfigyeléseket figyelembe véve azt tanácsoljuk, hogy etessen a gazda zöld cirokot, de ha a fattyúhajtások nagyon fiatalok s gyengék lennének, csak keveset s ne úgy, hogy a marha csak cirokfattyút kapjon; de ha a fattyúhajtások nagyok, akkor bátran etethetők.

**Kaszáló gyümölcsösben.** A riukán ültetett gyümölcsösben mellékhaszonvétel céljából indokolt lehet a gyeplétesítés, ha a fatörzsek körül elegendő széles övet hagyunk abból a célból, hogy ősszel a fák koronája alatt a terület felásható legyen. A gyümölcsösbe olyan fű- és hereféléket kell vetni, melyek a beárnyékolást is jól tűrik. Az ilyen helyeken előforduló régi elmosódott gypet a nyár folyamán sekélyen le kell hántani és ismételt fogasolás után ősszel mélyen megszántani és ha lehetséges, előzetesen istállótrágyával megtrágyázni. Egy-két évig kapás növényt kell a gyeptörésbe vetni s csak azután újlag begyepesíteni. A fűmagkeveréket csak tavasszal kell elvetni, mert őszi vetése nálunk bizonytalan. Védőnövényül árpa szolgálhat, melyet a rendesnél kissé ritkábban kell vetni. Használhatunk zabot is, de ezt jobb bugahányáskor zölden levágnatni és feltakarmányozni.

**Tűzmentes szalmafedél.** Egy tűzmentes szalmafedél előállításának híret hozza a „Műszaki Világ“, amelyet egy meklenburgi biztosító társaság kezdeményezésére találtak fel és amely lényegében abban áll, hogy fedésre készült és sodronnyal összevarrt szalmalapokat agyag gipsz és ammonia tejsűrűségű és többször fölkeverendő oldatában jól megítatjuk és ezután a tetőlécekre szegjük. Az ilyen tető a szél kikezdésének is jobban ellentáll. A megejtett hatósági tűzpróbák azt igazolták, hogy a jelzett anyagokkal impregnált szalma teljesen tűzálló.

**A földi balhák ellen** kertészek újabban is sikeresnek találták azt, hogy az egyéb kerti veteményágyak közé veres- és foghagymaágyak készítenek, vagy ami még jobb, az egyéb magvak vagy palántákkal vegyesen hagyma vagy foghagyma vettessék vagy palántáltassék el.

m.





## MULATTATÓ



### Pusztaszeri éjszaka.\*)

Írta: Hegedüs András.

II.

*Ég a suba!*

A festőt álomba ringatta a puszta hűs éjszakai levegője, eleinte szunyókált, később valósággal hortyogott. A pipát kiejtette a kezéből s az írás subára kihullt a pipából a parázs. Batki Bálint Ferenc gazda vette észre elsőbbsen is a „pusztai tüzet“.

— Kuttya-lángosát ennek a piktor úrnak! . . . Jó, hogy mindnyájan el nem szundikáltunk. Ég a suba, keljünk föl!

Talpra ugrottunk valamennyien. A hortyogó piktor ijedezett leginkább; mikor a tűzről hallott, nyomban a palettáját kereste; azt hitte, hogy egy remek vázlatot készíthet a „pusztai tűz éjjel“ címmel megfőstendő képéhez.



Mikor megmagyaráztuk neki, hogy mi baj van s hogy ő az okozója, kétségbeesve ígért egy új írás subát Ferenc gazdának, aki azonban leintette a gavallér piktor:

— Nincs baj piktor úr, a szűcs két hatosért befoltozza!

De hát nem jó az ördögöt a falra festeni. Pusztai tűz látásában mégis csak gyönyörködhetett a mi piktorunk. Alig kezdett bele az öreg tanító a nép ajkán élő Árpád-mesébe, a nyugati égperemen tűzlángok csapzottak a magasba.

\*) Az I. rész a F. U. 28. számában jelent meg.

— Ég a vén Börcsök búzakazalja! — mondta Ferenc gazda.

— Hogy tudja kend, hogy a vén Börcsöké az égő kazal? — kérdezte az írómesterember.

Ferenc hümmögött.

— Megmondtam ezt még tegnapelőtt. Az öreg Börcsök pörbe került a szomszédjával, Sebők Illéssel. Egy héttel ezelőtt voltak a pusztai kapitány előtt, aki Sebők javára ítélközöit. A kapitánytul kijövet, odakiáltotta Börcsök Sebőknek:

— Megállj, lepörköllek!

Imhol meg is történt.

A tűzláng alig tartott hét-nyolc percig. Gyorsan ég kánikula idején az ilyen gyúlékony termény. Ujra leheveredtünk s hallgattuk a puszta tudósának elbeszélését:

*Árpád vezér meséjéről.*

— Árpád vezért — mondta az öreg tanító — a puszta népe daliás legényembernek képzei, akinek az aszonynép körül igen sok szerencséje vala. Mikor azt a nevezetes első országgyűlést tartotta Árpád, összesereglettek a magyar nemzet vezérei minden ivadékostul; Kund vezér is elhozta lányait, akik négyen voltak és Árpád vezér már jegyben járt Anikóval még akkor, mielőtt Magyarországra értek volna. Árpád azonban a honfoglaló dúló csatákban hetekig nem látta a menyasszonyát, aki „összeszűrte“ a levet a fiatal Előd vezérrel.

Az asszonyok nyelve már őseink idejében is pergett orsómódra, úgy hogy Árpádnak fülébe jutott a leány hűtlensége.

Nagy kavarodás lön az esetből. Árpád vezéri hatalmánál fogva követelte Kund vezértől, hogy a sokadalomból küldje haza a házanépét. Nosza lön nagy riadalom, egy országra szóló.

Árpád a vezérek feje, intése parancs, parancsa kárhozat. Hiába kérelték párducos, kacagányos öreg vezérek, néptörzsek fejei az indulatra gerjedt Árpád fővezért. A pusztaszeri nemzetgyűlés megtartásával emiatt az asszonyháború miatt kereken egy holdtöltét késedelmeztek őseink.

— Egyszóval a honfoglalás óta mindig bent vannak az asszonyok a politikában! — szólt derülten a piktor.

— Én más véleményben vagyok — mondta az írómesterember. — Nemcsak hogy benne vannak, de nélkülök nincs is politika e hazában.

Ezután a kis kitérés után aztán Árpád meséjét folytatta a pusztai tanító:

— Már-már csülökre kerül a dolog s a hét nemzetség hajba kap egymással, amikor megjelen Árpád sátra

előtt Lila, Kund vezér legkisebb leánya. Göndörhajú, csöppnyi kis teremtés, a feslő ruzsabimbót a piktör úr sem tudná szébben megfesteni, mint amilyen ez a leány vala. Hamvas piros két orcája, villogó éjszaka-fekete szemei, darázsdereka, ringó libbenése vezérfeleségnek avatta őtet.

Árpád vezér most látta először Lilát.

— Kinek a lánya vagy hugám s mit akarsz?

— Kund lány vagyok — szolt ez — s azt akarom, hogy vége legyen a csetepaténak, különben ütök! S elővett a piros köténye alól egy buzogányt s úgy megforgatta Árpád vezér orra előtt, hogy a körülötte levő vezértársak már csak azt várták, hogy mikor koppintja tarkón a fővezért.

Árpád meghökken s így szolt:

— Kössünk békét hugám! Tedd le azt a harci készséget s gyere a karomba, te leszel az én feleségem!

Nosza, elvetette a kisleány a fegyvert s oda csimpajkodott Árpád széles vállára s harci viaskodás közben barnult két orcájára olyan csókot illegetett a vezérnek, hogy még szögedi szappannal sem lehetett volna lemosni róla.

Az asszonyháború után aztán megtartották a nemzetgyűlést, no meg Árpád apánk lakodalmát is, amelyre büszke lesz a pusztaszeri nép egész világéletében, hogy ott tartották az első magyar lakodalmat.

Egy pusztai tanítótól kitelhető egyszerűséggel mondta el az öreg ezt a nép ajkán élő mesét.

Lassanként virradt. Csudálatosképpen újból élveztük az este hallott nótát:

Márványküből van a Tisza feneké...

— Alig aludta ki magát ez a nép a napi fáradalom után, újból dologba fog! — szolt egyikünk.

— Majd pihen a télön eleget! — mondta Ferenc, aki fölszedte a podgyászunkat aztán a lovak után nézett.

Mi hárman elmerengtünk a multon... Körüljártuk újból a romokat, s azon gondolkoztunk, hogy a késő utókor mai ivadékai mennyire háladatlanok, hogy a honfoglalásnak emlékköltésai ily szerény keretűek.

*Hazafelé.*

Gyönyörű hajnali idő kedvezett a visszakocsizásnak. Batkiné a tanya előtt állott, kezeivel ernyőt csinált a szeme elé s egy-két dülőúttal elejbenk is jött. Fölvette a gazda maga mellé az ülésre.

A deresedő gömbölyű asszonyka hátrafordult hozzánk s hamiskás mosolylyal tréfálkozott:

— Oszteg az uram mellé ott a szeri északába nem szöröztek valami úri dámát?

Batki hátbavágta az életepárját; aztán mormogott valamit a harcsabajusza alatt.

A többiek nem tudták mire vélni, hogy a megélemedett emberét félti ez a dereshajú asszony, de én emlékezem még arra, hogy tíz-tizenöt évvel ennek előtt hamiskás dolgokat követett el Batki Ferenc gazda pusztai lovasrendőr korában. Az asszonyi féltékenység csiráját — no lám — az idő nem ölhetette ki a lélekből.

Betértünk a Batki-tanyába s míg a gazda kifogott,

letelepedtünk az eperfa alá, Batkiné asszony párolgó rántottlevest tálalt föl, a mi nagyon is jól esett a pusztai éjszaka után. Félóra mulva vonaton ültünk s egy kellemesen eltöltött pusztai éjszaka emlékeivel tértünk haza.



## APRÓSÁGOK.

**Az udvariatlan város.** Egy francia folyóiratban érdekes vitakozás indult meg arról, melyik a világ legudvariasabb nagyvárosa. A kérdés a nagyközönséghez volt intézve és a lap sok választ kapott. Akadtak olyan vitakozók, akik nyilván szerelmes sovinizmusból Párisnak ítélték az udvariasság dicsőségének palmaágát, mások Londont és a spanyol Madridot emlegették a legudvariasabb nagyvárosnak s végül feltűnően sokan voltak, akik Amerika legelső városát: Newyorkot mondták a legudvariasabb világvárosnak. Erre az utóbbira érdekes tiltakozó levél érkezett egy jeles francia írótól, aki álnév mögé rejtőzve, kikelt e föltevés ellen és a jenki városát a legudvariatlanabbaknak deklarálta. A francia író erre vonatkozólag több érdekes adatot hozott föl.

A legelőkelőbb szállók egyikében, a Waldorf-hotelben — úgymond — költöttem el villásreggelimet. Társaságomban egy fiatal asszony volt, aki nagy elismeréssel nyilatkozott Newyorkról, csakis lakosainak kihívó udvariatlanságát kifogásolta. És e tekintetben az asszonyok ítélete mindig mértékadó. Miközben csevegtünk, éppen a számlámat egyenlítetttem ki. A pincérnek ezúttal jóval nagyobb borralalót adtam, mint rendszeren. A pincér átvette, de arra már nem méltatott, hogy megköszönje. Ugyanebben a pillanatban belépett két feltűnően öltözött nő. Az egyik megállott a hátam mögött és oly hangosan, hogy mindenki meghallgatta, így szolt:

— Ha némely ember nem üldögélne itt olyan sokáig, más tisztességes ember még helyhez juthatna.

Később dolgom akadt egy előkelő ügyvédnél. Az ügyvéd megkínált székkal s miközben előadtam mondánivalómat, minden pillanatban tüntetően nézett az órájára. Az utcán még különb dolgok tanúja lettem. Egy öreg asszony megkérdezte a mótorkocszi kalauzától, hogy az ő kocsija elmegy-e a 139-ik utcába? A kalauz nem válaszolt, hanem mogorván háttat fordított az öreg asszonynak. Amikor pedig megkérdeztem, hogy miért ily udvariatlan, ez volt a válasza:

— Hisz nincs időm arra, hogy minden bolond kérdésre válaszoljak.

Más alkalommal benn voltam egy előkelő selyemüzletben. Elegáns nő lépett be a boltba és kotorászni kezdett a selymekben. Pénztárcáját letette valahová a pulpitusra. A segéd fölvette a pénztárcát és nagyon udvarias hangon mondotta:

— Asszonyom, talán inkább magához venné a pénztárcát. Valami szemfüles tolvaj könnyű prédához jutna.

A megszólított nő dühösen visszadobta a pénztárcát és ráivallt a segédre:

— Azt hiszem, elég öreg vagyok már ahhoz, hogy magam vigyázzak a pénzemre. Maga csak törődjék a dolgával és hagyjon engem békében. Ne zavarjon.

Megkérdeztem egyszer egy benszülött new-yorki

Karvany



Jajj, de fáj!

embert, mi az oka ennek az általános udvariasságnak. Erre az én jenkim a következőket válaszolta:

— Nekünk, a kik folyton a dollár után futunk, nincs időnk arra, hogy udvariasak legyünk. Kérdezenek csak meg akárkit valamiről, a mikor a lóvasuton jegyzeteit rendezzi vagy a lapját olvassa. Vagy rá se fog hederíteni kérdésére, vagy gorombán el fogja utasítani. Ha ilyen lóvasuti utasnak rálép a lábára, talán morogni fog, de egyébként visszahuzza a lábát. Ha azonban azt mondja neki, hogy pardon, akkor dühös káromkodást fog hallani tőle. A fájdalommal, melyet akaratlanul okozott neki, nem törődik, de ha udvariasságával megzavarja akár egy pillanatra is elfoglaltságában, akkor dühös lesz. Azt azonban el kell ismerni, hogy otthon vagy a szalonban és a bálteremben a newyorki ember is udvarias, de az üzletben, az utcán vagy máshol a nyilvánosság előtt valósággal tüntet a Jenki a gorombaságával.



**Nőrabló gorilla.** Adler belga szerencsevadász 1903-ban indult el hazulról szerencsét próbálni azzal a szándékkal, hogy Afrika belsejét beutazza. Adlert nem annyira a tudomány szomj, mint inkább az aranyláz őrítte el hazulról Afrika rengetegeibe, mert remélte, hogy Taborától délre, azokat a sokat emlegetett aranymezőket fölfedezheti. Ha kincset nem is, de tapasztalatokat bőven hozott haza Adler, mert Transvaaltól Kongóig gyalogszerrel és ezer veszedelem közt tette meg az utat. Végre is betegen és lelohadt reménnyel tért vissza hazájába, s tapasztalait nemrég adta közre a bruxellesi Mouvement Geographique című folyóirat hasábjain. A többek közt egy érdekes eseményt ad elő Adler, amelyről a Kabambare mellett állomásozó katonai kirendeltségtől értesült. Egy hatalmas gorilla elrabolta egy feketebőrű katonának a feleségét, akit a rengeteg erdőbe cipelt magával. A katonai őrség parancsnoka valóságos irtóhadjáratot indított az asszonyrabló vadállat után, s noha az egész

erdőt átkutatták, a szerelmes gorillát nem tudták megtalálni. Végre nyolc napi kínos hajsza után bekerítették és megölték a bestiát. Az asszony még élt ugyan, de a rémület és a kiállott szenvedések annyira megtörték, hogy három nap múlva meghalt. A szerelmes gorilla üldözés közben is bőven ellátta táplálékkal az asszonyt, akit féltve őrzött és figyelmének és gyengédségének minden jelével elhalmozott, természetesen a maga módja szerint. A cikkből nem tűnik ki az, vajon ennek az esetnek maga is szemtanuja volt-e Adler, vagy csak másoktól hallotta azt. Tény azonban, hogy Afrikában ott, ahol nagy majmok, csimpánz vagy gorilla található, nem ritka az eset, hogy a majom szemet vet az asszonyra, és elrabolja. Erről a tényről Livingstone is megemlékezik, aki Manjemában a benszülöttektől úgy hallotta, hogy az ottani gorilla, melynek Soko a neve, nem bántja az asszonyt.

### KÉPEINKHEZ.

**A szabadságszobor első terve.** A magyar szabadság szimbóliumát, a szabadságszobrot sokáig tervelték. A magyar szobrászművészek több tervet készítettek, melyek közül egyik figyelemreméltó tervezést mai képünkön bemutatjuk.

**Jajj de fáj!** Azt mondják a doktorok, hogy az embernek harminckét foga van. A mai nyavalyás időben közkeletű betegség a fogfájás. Ki kell huzatni a rossz fogat! — szoktuk mondani. Igen ám, de harminckétszer nem lehet fogat huzatni az embernek! Csínyján kell tehát bánni a foghuzással, akkor hiszszük csak, amikor már kiöregedett a rágómesterségből, mikot t. i. olvas. Hírneves karrikaturarajzolónk: Karvaly a fogfájós ember kitűnő rajzát alkotta meg mai képünkön.

### Előfizetési felhívás!

Július hó elsején új előfizetést nyitottunk a **Független Ujság-ra.**

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földművelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

Előfizetési ár:

<b>Egész évre . . . .</b>	<b>8 korona</b>
<b>Félévre . . . . .</b>	<b>4 „</b>
<b>Negyedévre . . . .</b>	<b>2 „</b>

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtassa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiúi tisztelettel a

**„FÜGGETLEN UJSÁG“**  
szerkesztősége és kiadóhivatala  
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

## Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. június 3.

### Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

**Husneműek:** marhahus 1'25—1'56 K., helybeli borjúhús 0'32—1'—K., sertéshus 1'54—1'56 K., szalonna füstölt 1'24—1'32 K., szalonna, olvasztani való 1'16—1'20 K., háj 1'44—1'50 K., sertézsír 1'40—1'50 K. — **Füstölt-hus:** (vidéki) kg.-ja 1'—1'40 K., hazai sonka 1'80—2'—K. szalámi 3'50—4'—K.

**Baromfifélék:** ————K., rántani való csirke 1'60—2'40 K., sütni való csirke 2'40—3'20 K., kacsa, hizott 5'50—6'—K., lud, hizott 14'—20'—K., pulyka, hizott ————K. páronkint. Vágott hizott liba 1'50—1'60 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1'20—1'60 K. kg.-ként.

### Budapesti piaci árak.

**Gabona.** (Arak métermázsánként értendő). Buza 23'—23'05 K. Rozs 20'—K-tól 19'20 K-ig. Árpa 15'—K-tól ————K-ig, jobb minőségű K-tól —K-ig. Zab 16'70—17'—K. Tengeri 14'50————K.

**Teavaj:** (centrifugált) 2'20—5'40 K., főzővaj 1'30—1'50 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 12—24 fillér.

**Tojás:** bácskai 76 —80'—K., erdélyi apróbb áru ————K. ládánként (1440 drb). Apadt ————K., meszes ————K.

**Zöldségfélék:** Burgonya (vagonárú) sárga 4'00—6'—K., rózsás 5'—6'20 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ————K., mm.-ként.

**Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	36'60	36'20	35'40	34'60	34'20	33'80	32'60	30'20

**Takarmányvásár.** Réti széna 6'80—8'80 muhar 7'20—8'80 zsup-szalma 6'00—6'60, alomszalma 5'20—5'30.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:  
**zsitvabesenyői Rubinek Gyula,**  
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

**A „Független Ujság”-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.**

64473/908. II—1.

## Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami méntelep debreczeni és jászberényi osztályainál levő ménállomány részére **1908. évi november hó 1-től 1909 október hó végéig szükségendő**

## zab és széna biztosítása

tárgyában **1908. évi július hó 30-án délelőtt 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog a debreczeni m. kir. állami méntelep parancsnokságánál megtartatni.

A szállítási feltételek úgy a debreczeni m. kir. állami méntelep parancsnokságánál, mint az egyes teleposztályoknál megtekintethetők.

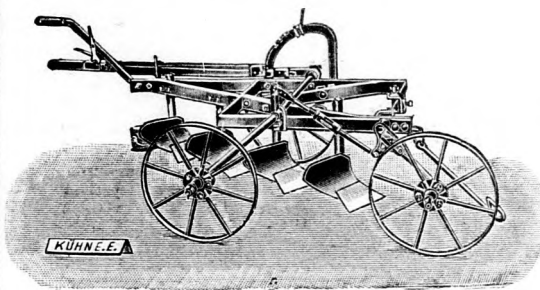
Az ajánlatok szerkesztésére, valamint a cikkek mikénti szállítására vonatkozólag felhívatik az érdekeltek figyelme a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára.

Budapest, 1908. évi július hó.

**M. kir. földmívelésügyi miniszter.**



A „FÜGGETLEN UJSÁG”-ban **megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja** a „FÜGGETLEN UJSÁG” kiadóhivatala, BUDAPEST, IX. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM.



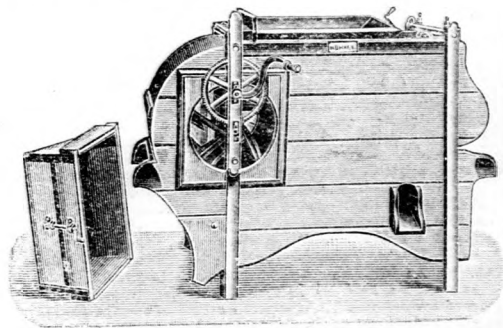
„KÜHNE” mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. szám.

Ajánlja leg-  
jobb kivitelű **járgányos cséplőkészleteit,**

**gabonatisztító rostákat stb.**

**TARLÓHÁNTÁSRA:  
TÁRCSÁS BORONÁKAT,  
rugós, fogas boronákat,  
Három- és  
négyvasu **EKÉKET!****



Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

## gyapju-aukcziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

### Magyar Általános Hitelbank



Áruosztály — Gyapjuárverések  
Nádor utca 12. sz.

## KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete  
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

### CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

## Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340.- kor.
Tartalékok	-----	764.780.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349.- kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.28 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Legjobb és legolcsóbb

## gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivelés-ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

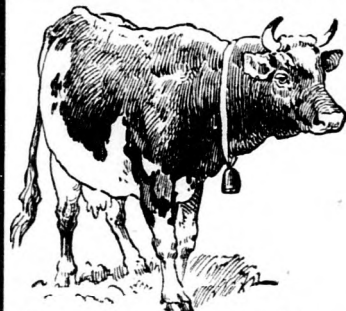
### Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

1900. évi párisi világgiallításán „GRAND PRIX“.

## KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor



Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

**KWIZDA-féle**  
korneuburgi marhatáppor  
csak ezen  
védjeggyel  
valódi.



Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. száma.

## Alfa-Separator

## Részv.-Társaság



BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 257

## Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

**Ujdonság!** Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtükéletesebb fölözőgépei. Nagy és kiváló munkabírással mellett bámulatos könnyen járnak.

**Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.**